1853. No. 69.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 30 AUGUSTUS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 26 Augustus 1853, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 10,85.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 240,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . - 240,00.

Leeuwarden, den 27 Augustus 1853.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van *Leeuwarden*, brengen ter kennis van de Ingezetenen dezer Gemeente, dat de Gemeente-Raad, in aanmerking nemende, dat vele Ingezetenen, deels krachtens vergunning van het Gemeente-Bestuur, deels zonder zoodanige vergunning, plekjes Gemeente-grond voor hunne huizen als *bleeken*, of anderzins gebruiken, en willende van den éénen kant aan die ingezetenen dat gerijf (zooveel mogelijk) laten behouden, doch van den anderen kant oordeelende, dat daarvoor eenige vergoeding aan de Gemeente-kas behoort betaald te worden, — in zijne vergadering van den 9 Junij 1853 hun collegie heeft gemagtigd, »om de eigenaars der woningen, wier panden het gebruik hebben van eene bleek of anderzins, liggende voor dezelve en Gemeentegrond zijnde, eene behoorlijke concessie tot gebruik daarvan te verleenen en hen daarvoor, eene *zeer geringe retributie*, jaarlijks te laten betalen onder benaming van huur, voor den tijd van tien jaren, met het wederzijdsch regt van jaarlijksche opzegging."

Burgemeester en Wethouders verwittigen dientengevolge de Ingezetenen, die thans zoodanige *bleeken* of anderzins, hetzij met of zonder vergunning van het Bestuur in gebruik hebben en dat gebruik op voormelden voet mogten wenschen te behouden, dat zij zich tot dat einde voor den 1 October e. k., zullen hebben te vervoegen ter Stads-Secretarie, alwaar een daartoe strekkend verzoekschrift, ter teekening gereed ligt.

En zal deze, op de gebruikelijke wijze, worden afgekondigd.

Leeuwarden, den 25 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEÜCKER ANDREÆ.
De waarn. Secretaris,
S. W. TROMP.

FRANKFORT, den 26 Augustus.

Bijzondere brieven uit Kalisch, van den 21 dezer maand, melden dat de opperbevelhebber van de Russische active armée, vorst *Paskewitz*, dezer dagen de vestingen Georgevicz, Ivangorod, Brecs-Litewski en vooral de Alexanders-citadel naauwkeurig heeft geinspecteerd, en daarna naar Warschau is teruggekeerd, ten einde zich weder geheel aan de werkzaamheden toe te wijden, welke hem, met het stadhouderschap in Polen, zijn opgelegd.

Van al de voorwaarden, aan welke de vereffening van de Oostersche geschillen verbonden is, schijnt, naar luid dezer brieven, geene in de toekomst meer bezwaren op te leveren, dan de ontruiming van de Donau-vorstendommen door de Russische troepen; — niet omdat Rusland op dit oogenblik zoo vurig verlangt, in het bezit dezer landschappen te blijven, maar omdat het van zelf spreekt, dat het der Porte zeer bezwaarlijk zal vallen, eenen volledigen waarborg te geven, dat aan de voorwaarden zal worden voldaan, welke Rusland heeft gesteld, en om welke te erlangen deze mogendheid tot het in bezit nemen dezer landschappen heeft besloten. Het is meermalen aangemerkt, dat het der Porte zeer moeijelijk zal zijn om de dweepzucht der Turksche bevolking en de hebzucht der Bassa's te beteugelen, en, op dien grond is het vermoedelijk, dat, naar mate de verpligting, welke de Porte jegens de Christen-bevolking heeft aanvaard, toeneemt, er op haar grondgebied nieuwe verwikkelingen zullen ontstaan, welke zij ten slotte kwalijk zal kunnen verhinderen, en die welligt in een vrij ver verwijderd tijdperk eindelijk de oplossing van het tegenwoordig Turksche Keizerrijk zullen te weeg brengen.

Daarenboven zal eene ontruiming van de vorstendommen, uit den aard der zaak, nog zoo spoedig niet kunnen volgen, vermits de troepen van het vierde en het vijfde der Russische legercorpsen, die voorwaarts zijn gerukt, in hunne standplaatsen door andere troepen zijn vervangen, en deze weder voor de uit de vorstendommen terugkeerende krijgsmagt plaats zullen moeten maken, waartoe tot dus verre geene maatregelen zijn genomen. Dat de vorstendommen eenmaal weder door de Russen zullen worden ontruimd, mag als zeker worden gesteld, maar dat die ontruiming zoo spoedig zal plaats hebben, als de Britsche parlements-leden dit schijnen te verlangen, wordt in de bedoelde brieven als zeer twijfelachtig voorgedragen.

— Tijdingen uit Weenen van den 25 Augustus melden, dat aldaar berigten uit Konstantinopel zijn aangebragt, houdende mededeeling, dat de Verhevene Porte den 19 dezer maand bepaaldelijk tot het in Weenen opgemaakte bevredigings-ontwerp is toegetreden.

's GRAVENHAGE, den 27 Augustus.

Naar men verneemt zullen HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden, tegen de helft van de maand September Petersburg verlaten, zich begevende naar Berlijn, om aldaar nog eenigen tijd te verblijven. Waarschijnlijk zullen HH. KK. HH. eerst in October in deze residentie terug komen.

— In de zitting van de Eerste Kamer der Staten Generaal van gisteren heeft de voorzitter de benoeming der voorzitters en onder-voorzitters door de afdeelingen berigt.

In deze zitting is ingekomen het Donderdag jl. door de Tweede Kamer aangenomen wets-ontwerp regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, dat naar de afdeelingen is verzonden om aldaar te worden onderzocht.

De commissie van rapporteurs over een 50-tal wets-ontwerpen, hebben hare verslagen ter tafel gebragt.

De Kamer heeft beslist dat over die wets-ontwerpen achtereenvolgens op aanstaanden Maandag, aan te vangen om één ure, zal beraadslaagd worden.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag, door al de leden bijgewoond, zijn de beraadslagingen voortgezet over het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

Over art. 9, heeft slechts eene korte woordenwisseling plaats gehad tusschen de heeren *van Hoëvell*, *van Akerlaken* en den minister van justitie. Het werd met 36 tegen 23 stemmen aangenomen.

De beraadslaging is daarop aangevangen over artikel 10.

Op dat art. werd door de heeren: *van Rappard*, *Godefroi* en *Elout van Soeterwoude* een amendement voorgedragen, strekkende om de laatste zinsnede te doen wegvallen. In den loop der beraadslaging, waaraan de heeren: *Godefroi*, *van der Brugghen*, *Sander*, *van Rappard* en de minister van justitie deel namen, hebben de voorstellers hun amendement ingetrokken, en eene andere wijziging voorgeslagen, daartoe strekkende om de laatste zinsnede van het artikel te behouden, en aan het einde daarbij te voegen de volgende woorden: »of op last der regters in de gevallen, voorzien bij art. 31 van het Wetboek van Strafvordering en art. 73 van de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie."

Die bijvoeging, waarmede de minister zich vereenigde, is met 39 tegen 24 stemmen aangenomen.

Het aldus gewijzigde art. 10 is met 38 tegen 25 stemmen aangenomen.

Art. 11 is zonder beraadslaging met 41 tegen 23 stemmen aangenomen.

Uit art. art. 12, heeft de minister van justitie, op eene aanmerking van den heer *van Eck*, uitgeligt de woorden: *of de beklaagde het verlangt*, en, naar aanleiding van eene opmerking van den heer *van Hoëvell*, de geheele eerste zinsnede weggelaten.

Het artikel bestond toen alleen uit de woorden:

»De gedaagde kan zich door een raadsman doen bijstaan."

en is met 41 tegen 24 stemmen verworpen.

Art. 12 nieuw (oud 13) is toen in behandeling genomen.

De heeren: *van Rappard*, *Godefroi* en *Elout van Soeterwoude* hadden voorgesteld het aldus te lezen:

»Hij, die na eene eerste overtreding andermaal wordt verklaard in strijd met de wet te hebben gehandeld, kan bij iedere volgende overtreding bij hetzelfde vonnis worden veroordeeld tot ontzetting van de regten opgenoemd in art. 42 van het Strafwetboek, voor den tijd van *drie* tot *tien* jaren, of tot gevangenis van eene maand tot twee jaren, te zamen of afzonderlijk."

In den loop der beraadslagingen hebben de zelfde heeren voorgesteld het artikel te doen luiden als volgt:

»Die, na eenmaal ter zake van overtreding dezer wet te zijn veroordeeld, zich aan herhaling daarvan schuldig maakt, wordt gestraft met schorsing in de uitoefening zijner staatsburgerlijke regten voor den tijd van drie tot tien jaren, en tot gevangenis van ééne maand tot twee jaren, te zamen of afzonderlijk."

Op eene aanmerking van den heer *de Kempenaer*, zijn de woorden »*tot* gevangenis" veranderd in »*met* gevangenis" en op eene andere van den heer *van Goltstein* »staatsburgerlijke regten" in »burgerschapsregten."

De heer *van Goltstein* stelde als sub-amendement voor om óf in het artikel, zoo als het door de Regering was voorgedragen, de woorden »minstens zes maanden en hoogstens twee jaren" te veranderen in »van hoogstens twee maanden" óf in de wijziging der heeren *van Rappard*, *Godefroi* en *Elout* in de plaats der woorden, »ééne maand tot twee jaren" evenzeer de woorden »van hoogstens twee maanden" te stellen.

Nadat behalve de voorstellers het woord hadden gevoerd de heeren: *Sander*, *van der Brugghen*, *de Kempenaer*, *de Man* en de minister van justitie, is het sub-amendement het eerst in de stemming gebragt en met 48 tegen 20 stemmen verworpen.

Het voorstel der heeren: *van Rappard*, *Godefroi* en *Elout van Soeterwoude* werd met 41 tegen 27 stemmen aangenomen.

Het nieuwe artikel 12 in de plaats van het oude artikel 12 der Regering gesteld, is met 43 tegen 25 stemmen aangenomen.

Uit art. 13 (oud 14) heeft de minister van justitie ten gevolge van de verwerping van art. 12, geligt de woorden: »behoudens het bepaalde in art. 12," terwijl hij verklaarde geene bedenking te hebben tegen de door de heeren: *van Rappard*, *Godefroi* en *Elout van Soeterwoude*, op dit artikel voorgestelde bijvoeging: »De vervolging wegens overtredingen van deze wet verjaart door verloop van twee jaren".

Die bijvoeging is met 54 tegen 13, en het aldus gewijzigde artikel met 45 tegen 23 stemmen aangenomen.

Over art. 14 (oud 15) heeft slechts eene korte woordenwisseling plaats gehad tusschen den minister van justitie en den heer *Elout van Soeterwoude*, waarna het onveranderd met 43 tegen 25 stemmen is aangenomen.

De beweegredenen van het ontwerp zijn zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Na de beraadslagingen over de onderscheidene artikelen en beweegredenen is *het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen* in zijn geheel in stemming gebragt en daarbij *met 41 tegen 27 stemmen aangenomen.*

Vóór hebben gestemd de heeren: *van Deinse*, *Rijk*, *Schimmelpennink*, *Engelen*, *Taets van Amerongen*, *Bosscha*, *Elout van Soeterwoude*, *van Rappard*, *Sander*, *Sleeswijk Vening*, *Stolte*, *van der Poel*, *van Lynden*, *Godefroi*, *Schimmelpennink van der Oije*, *Biersma Oosting*, *van Voorst*, *van Reede van Oudtshoorn*, *de Kempenaer*, *van Franck*, *Donker*, *van Akerlaken*, *Boekwater*, *van der Brugghen*, *Schuurbeque Boeije*, *Wintgens*, *Dirks*, *van Goltstein*, *van Lennep*, *Baud*, *van Asch van Wijck*, *Groen van Prinsterer*, *Hoffman*, *Mackay*, *Rochussen*, *van Heiden Reinestein*, *Slicher van Domburg*, *van Foreest*, *Gevers van Endegeest*, *de Brauw* en de Voorzitter.

Tegen hebben gestemd de heeren: *de Poorter*, *Luijben*, *Zylker*, *Blaupot ten Cate*, *van den Heuvel*, *van der Veen*, *Ter Bruggen Hugenholtz*, *van Eck*, *de Lom de Berg*, *Hengst*, *van Bosse*, *van Nispen van Sevenaer*, *Bots*, *Beens*, *L. D. Storm*, *Jespers*, *de Man*, *Westerhoff*, *Meeussen*, *van Hoëvell*, *Reinders*, *Dommer van Poldersveldt*, *van Wintershoven*, *Strens*, *Sloet tot Oldhuis*, *Thorbecke* en *Storm van 's Gravensande*.

De vergadering is daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

FRANEKER, den 27 Augustus.

Gisteren ontstond er des nachts even voor één uur brand in eene der fabrieken van den heer *G. J. de Boer* alhier. Men werd het eerst gewaar toen de vlam reeds een groot gedeelte van het dak had aangetast, zoodat aan blusschen weinig meer viel te denken. Door de spoedig toegebragte hulp en de uitmuntende werking der brandspuiten, zijn de belendende gebouwen bewaard gebleven, terwijl de panfabriek geheel is uitgebrand.

LEEUWARDEN, den 29 Augustus.

Ten vervolge op het in ons laatstvorig nummer medegedeelde verslag der tweede algemeene vergadering der maatschappij tot bevordering van fabrijk- en handwerknijverheid vermelden wij nog, dat besloten is tot het uitschrijven der navolgende prijsvragen:

1°. Men is op sommige plaatsen begonnen, de werklieden niet langer bij schoften of dagloonen maar bij het uur te betalen. Er wordt verlangd eene naauwkeurige door redenering en ervaring gestaafde aanwijzing van het voordeel, dat de eene wijze van betalen boven de andere vooruit heeft, zoo voor den meester als voor den werkman. — Te beantwoorden vóór of op den 31 December 1854. Prijs: eene zilveren medaille geslagen op den stempel der Vereeniging.

2°. Gesmede ijzeren molenroeden en gegoten assen beginnen meer en meer in zwang te komen. Omtrent de betrekkelijke waarde derzelve zal de ervaring uitspraak moeten doen. Men begeert derhalve eene omstandige en zoo naauwkeurig mogelijke opgave van hetgeen de ondervinding, zoo hier als in andere landen opgedaan, ten aanzien van het voor- of nadeel dezer voorwerpen geleerd heeft. — Te beantwoorden als boven. Prijs: eene groote zilveren medaille met den stempel der Vereeniging.

Als prijsvragen van practischen aard, ter beantwoording alleen voor knechts en leerlingen van leden der Vereeniging, vóór of op den 1 April 1854, zijn gekozen de navolgende:

1°. Daar menigmaal goed smidswerk wordt ontsierd door slecht gemaakte schroefjes, vraagt men een twintigtal ijzeren schroefjes van onderscheidene soort en grootte, als: kopschroefjes met verzengde, met hooge en met gebombeerde kopjes, met snede, schroefjes met twee gaten om met gaffelsleutel te gebruiken, zes- en achtkant, om met den sleutel vast te zetten, en plat, om met de vingers te gebruiken, voorzien van een kartel, en eindelijk lepelschroeven en lepelmoertjes. — Prijs: een getuigschrift en *f* 10.

2°. Een gesmede neut met haan voor een percussie-geweer zoo onder den hamer van daan. — Prijs: een getuigschrift en *f* 5.

3°. Een seskant marmeren theestoofje uit een stuk, voorzien van eene lijst met bloemen of bladeren. — Prijs: een getuigschrift en *f* 12.

De koperen, gehamerde bal, in antwoord op de deswege voor knechts en leerlingen van leden der Vereeniging uitgeschreven prijsvraag, onder de zinspreuk: *St. Eloy* ingezonden en die der bekrooning werd waardig gekeurd, was afkomstig van den heer *J. M. Dupken*, te Rotterdam.

Ten slotte vermelden wij nog, dat een aantal afgevaardigden en leden der Leeuwarder afdeeling zich 's namiddags vereenigden aan eenen vriendschappelijken disch in het logement *de Nieuwe Doelen*. Onderscheidene toasten, op de gelegenheid toepasselijk, werden daarbij uitgebragt, waarvan vooral die, door den president op Z. M. den Koning, als beschermheer der Vereeniging, ingesteld, met warmte werd begroet en toegejuicht.

— Het *Prov. Blad* no. 132, bevat een besluit van HH. Ged. Staten, waarbij in de verdeeling der gemeenten in onder-kiesdistricten voor de benoeming van leden der Provinciale Staten, bij wijziging in het hoofd-kiesdistrict *Heerenveen*, als onder-kiesdistrict wordt aangewezen, de gemeente *Smallingerland*, — hoofdplaats *Dragten*.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft bij beschikking van den 12 dezer bepaald, dat de vestiging van telegraaf-kantoren in of bij kleine steden zal afhangen van de aanbiedingen, die door die steden tot inrigting van telegraaf-kantoren, ten koste der gemeente zullen worden gedaan. Zoodanig kantoor zal evenwel na verloop van een jaar worden opgeheven, indien blijkt, dat de opbrengst beneden de uitgaven blijft, tenzij de gemeente de verpligting op zich neme, de onzuivere opbrengst van het kantoor telken jare tot een bedrag van *f* 2000 aan te vullen.

— De minister van marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat door het verloopen van het *Friesche Zeegat, de uiterton en de buitenste tonnen,* om de oost zijn gebragt, en het getal verminderd is met *eene zwarte* en *eene witte ton*, zoodat thans *de witte vaandelton*, de *vierde witte ton* is bij het naar binnenkomen; dat tevens de bonte ton, ter aanwijzing van het Zeegat, vervangen is door eene *roode ankerboeivormige ton* met *topkorf*.

Deze roode ankerboeivormige ton is gelegen in 100 palmen diepte, op de peilingen: de groote kaap op Schiermonnikoog Z $\frac{3}{4}$ O.: idem op de Engelschmansplaat Z. W. $\frac{3}{4}$ Z. Het merk waarop deze ton, uit zee komende, kan gevonden worden is: *de toren van Wierum in drieën, met de kapen op de Engelschmansplaat* (namelijk *Wierum* bewesten de *kleine kaap*). De *buitenste* of *1ste zwarte ton* ligt in 42 palmen diepte, en in de peilingen: de groote kaap op Schiermonnikoog Z. t. O. $\frac{1}{4}$ O., idem op de Engelschmansplaat Z. W. t. Z. De *buitenste* of *1ste witte ton*, ligt in 45 palmen diepte, peilende: de groote kaap op Schiermonnikoog Z. t. O., idem op de Engelschmansplaat Z. W. $\frac{1}{2}$ Z., en op het merk *de toren van Wierum in de kleine kaap op de Engelschmansplaat.*

De koers is Z. W. t. Z. van de roode ton, genoegzaam middens vaarwater, tot bij de vierde ton. De minste diepte op den drempel in het vaarwater is 33 à 35 palmen; langs de witte tonnen is de minste diepte.

Naar binnen is wijders de betonning hetzelfde gebleven. Men zij indachtig, dat bij noordelijke winden en over de eb, het vaarwater tusschen de buitentonnen, veelal zeer moeijelijk is, en men aldaar dan hol water aantreft. Met zuidwestelijke winden over den vloed, is moeijelijk naar binnen te komen. De peilingen zijn per miswijzend kompas, en de diepten bij gewoon laag water.

Weldra zal ook het *Middelgat* betond worden, en daarvan alsdan aankondiging geschieden.

— Ten behoeve van de noodlijdenden in de Molukko's, die, ten gevolge van aard- en zeebevingen, in November 1852, in hunne bezittingen zijn getroffen, is bij het departement van kolonien ontvangen (met in begrip der giften van Z. M. den Koning en Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, en van die vermeld in de *Staats-Courant* van 19 Mei jl., no. 116): door tusschenkomst van HH. Commissarissen des Konings in de provincien: Noordbrabant *f* 35.50, Gelderland *f* 483.12, Zuidholland *f* 50.50, Noordholland *f* 4951.57, Zeeland *f* 416.66, Utrecht *f* 155.52$\frac{1}{2}$, Friesland *f* 546.05, Overijssel *f* 158.26$\frac{1}{2}$, Groningen *f* 535.54, Drenthe *f* 57.85, in het hertogdom Limburg *f* 20.59, te zamen *f* 7411.17; door tusschenkomst van HH. burgemeesteren der gemeenten: Schoonhoven *f* 25, Giessendam *f* 20.60$\frac{1}{2}$, Reeuwijk *f* 14, Hazerswoude *f* 35.20, te zamen *f* 94.80$\frac{1}{2}$, en bij het departement van kolonien regtstreeks *f* 1790; totaal tot 22 Augustus 1853 *f* 9295.97$\frac{1}{2}$.

— Ter algemeene rekenkamer is weder overgebragt voor eene som van *f* 102,000 aan ingetrokken muntbiljetten van *f* 1000 en *f* 500, zoodat thans, met inbegrip der vroeger vermelde voor een bedrag van *f* 19,895,000 aan muntbiljetten, krachtens de wet van 17 Sept. 1849 uitgegeven, is ingetrokken.

— Naar men verneemt zullen zich twee hoofdofficieren van het wapen der cavallerie bij het Nederl. leger, van wege het gouvernement naar het kamp te Olmuts begeven, om aldaar tegenwoordig te zijn bij de uitvoering der groote manoeuvres.

— Wij zijn thans in de gelegenheid aan onze lezers eenige meerdere bijzonderheden mede te deelen uit het *nader verslag, uitgebragt door de staats-commissie tot onderzoek en overweging van de doelmatigheid en uitvoerbaarheid der indijking en droogmaking van de Lauwerzee.* Deze commissie, bestaande uit de heeren: *G. Simons*, *D. M. Mellema*, *A. J. van Roijen* en *B. van Diggelen*, heeft op 26 Junij jl. een zeer uitvoerig en belangrijk rapport uitgebragt, zoowel omtrent de uitvoerbaarheid der indijking en droogmaking, als omtrent de voordeelen, welke daarvan kunnen en mogen worden verwacht. Van het eerste en grootste, geheel technische, gedeelte van het verslag, zullen wij alleen vermelden, dat de commissie adviseert de indijking eeniger mate te beperken, zoowel uithoofde van de weinige waarde der meer buitenwaarts gelegene gronden, als om de tijdelijke voorzieningen voor de afwatering langs het Reitdiep, en de meerdere kosten, die door verdere uitbreiding der bedijking natuurlijk zouden veroorzaakt worden. Wordt het plan der commissie gevolgd, dan zal de bedijking hoofdzakelijk aangelegd worden langs den zuidelijken boord van het Reitdiep, buiten de Zoutkamp. De onderneming zal binnen 4 en een half jaar, of 5 zomer-saizoenen geheel kunnen worden voltooid, terwijl de kosten op vier en een half millioen guldens geraamd worden. Daartegenover staat, gelijk in het andere deel van het rapport en de daarbij behoorende bijlagen wordt uiteengezet, dat alleen door landaanwinning en landverbetering eene bate van omstreeks vier millioen zal worden verkregen, zoodat de kosten dit dadelijke voordeel slechts met een half millioen guldens zullen overschrijden. De commissie meent, dat deze meerdere kosten gereedelijk door bijdragen van de provincien Friesland en Groningen, Oost- en Westdongeradeel en de stad Groningen zullen kunnen worden gevonden, naardien zij de voordeelen der bedijking in ruime mate zullen ondervinden. Immers, behalve de landaanwinning en verbetering, ziet de commissie groote voordeelen te gemoet voor de veiligheid der landstreken, waarin de tegenwoordige zeeweringen binnen 't lands zullen worden gebragt, voor het genot der bewoning van de stad Groningen, die voor den overlast en de schade door hoog water bij stormvloeden zal worden bevrijd, voor de afwatering der landen, die op het tegenwoordige Reitdiep loozen, voor de afwatering der provincie Friesland in het algemeen en van Dongeradeel in het bijzonder en voor de belangen van handel en scheepvaart, zoowel van Friesland als van Groningen. De commissie besluit haar rapport met de verzekering dat zij met volle overtuiging tot de uitvoering aanraadt, nademaal de goede gevolgen de verwachting, die zij heeft opgewekt, zullen te boven gaan.

De minister van binnenl. zaken heeft den 12 Julij jl. dit verslag medegedeeld aan de Gedep. Staten der beide provincien, die het onmiddelijk ter kennis van de Provinciale Staten hebben gebragt, ten einde door beiden eene commissie zou worden benoemd, die gezamenlijk het plan nader zal onderzoeken en overwegen en deswege een gemeenschappelijk verslag en voorstel aan de Staten in hunne aanstaande winter-vergadering zal uitbrengen.

Het is te hopen, dat tot deze hoogst belangrijke onderneming weldra zal worden besloten, en (om met de woorden der commissie te eindigen) »moge eene waardige uitvoering aan eene aanzienlijke streek van ons vaderland de voordeelen verzekeren, waarvan de nijverheid der wakkere ingezetenen partij zal weten te trekken, tot verhooging van eigen welvaart, tot vermeerdering der hulpmiddelen van het gansche rijk.''

— De *Grondwet* zegt te vernemen, dat de leden der Eerste en Tweede Kamer, afgevaardigd uit de vier noordelijke provincien van ons vaderland: Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel, eene bijeenkomst hebben gehouden, waarin besloten is, om met kracht zich aan te trekken het bestaande plan, om die provincien onderling en met het buitenland door middel van spoorwegen te verbinden.

— In de laatst gehoudene vergadering der Utrechtsche veeartsenijkundige vereeniging, werd door eenige leden mededeeling gedaan van ruim 450 inentingen bij runderen, ter voorbehoeding van de longziekte. Deze waren voor het grootste deel in veestapels verrigt, waaronder de ziekte reeds eenigen tijd had geheerscht, en slechts weinige inentingen hadden onder gezonde runderen plaats gevonden, die niet aan besmetting waren blootgesteld geweest. De uitkomst was over het algemeen gunstig en bevestigde het reeds vroeger geopperde vermoeden meer en meer, dat de voorbehoedende kracht der inenting bij besmette koeijen het duidelijkst blijkt, indien zij bij het uitbreken der ziekte, en niet nadat deze reeds eenigen tijd onder den stapel heeft geheerscht, wordt in het werk gesteld. De nadeelige gevolgen, als het verlies van een gedeelte der staart of het sterven der dieren ten gevolge van de hevigheid der werking, waren gedurende den winter en het voorjaar niet groot in aantal, doch met de meerdere zomerwarmte weder toegenomen.

Zeer duidelijk pleiten nog altijd de voorbehoedende werking der inenting; de koeijen die in het vorig jaar door de commissie aan 's Rijks veeartsenijschool zijn ingeënt, en welke tot op den laatsten dag van hun vertrek van daar (in April en Mei) met longzieke koeijen in aanraking zijn geweest, waarna zij onder verschillende veehouders, bij welke de longziekte heerschte, verspreid zijnde, weder aan nieuwe besmetting werden blootgesteld, met dat gevolg, dat alle van de longziekte bevrijd zijn gebleven en thans nog eene goede gezondheid genieten. De commissie zet evenwel hare werkzaamheden voort en aan 's Rijks veeartsenijschool zijn op nieuw een dertigtal koeijen, voor eene tweede reeks van proefnemingen aangekocht, welke, na eenen behoorlijken proeftijd, weder aan inenting en besmetting zullen worden onderworpen en waarvan de uitkomsten voorzeker niet minder belangrijk voor den Nederlandschen veestapel zullen zijn dan die der eerste proefneming.

— Het congres voor de zeevaartkunde, hetwelk op aansporing van den heer *Maury*, luitenant bij de zeemagt der Vereenigde Staten, te Brussel belegd was, is den 23 dezer in het gebouw van het ministerie van binnenlandsche zaken bijeengekomen. Er waren tegenwoordig: voor de Vereenigde Staten de heer *Maury*; voor Nederland de luitenant-ter-zee *Janssen*; voor Rusland de kapitein *von Gorkowenko*; voor Frankrijk de heer *Delamarche*, ingenieur werkzaam bij de vervaardiging van zeekaarten; voor Portugal de heer *Corréa*, onderwijzer in de zeevaartkunde te Lissabon; voor Zweden de luitenant *Petersen*; voor Noorwegen de luitenant *Ihlen*; voor Belgie de kapitein *Lahure* en de hoogleeraar *Quetelet*. De afgevaardigde van het Engelsche gouvernement werd in den loop van den dag verwacht. De heer *Quetelet* is tot voorzitter verkozen.

— Volgens de waarnemingen van den landbouwkundige *L. Vorster*, van Haus Lohburg bij Coesfeld, in Westphalen, moet het ontstaan van het aardappelen bederf worden toegeschreven aan zeker veelvoetig insect, genaamd *Julus agrestis*, hetwelk zijne eijeren legt in den geplanten aardappel, en zich het eerst voedt met den wortelstengel. Zoo hij meent, kan men zich gereedelijk daarvan overtuigen, met, bij het ontstaan der ziekte, van tijd tot tijd de stengels met een vergrootglas te onderzoeken, en kan men dit bederf het best tegengaan, met in elke huishouding het roet en de asch te verzamelen en op eene drooge plaats te bewaren, beide met een twintigste gedeelte fijn gestampte kalk te vermengen, en van dit mengsel de hoeveelheid van een eetlepel op den geplanten aardappel, en naderhand, bij het aan-aarden, op het loof te werpen.

Miltvuur (venijn) onder de Runderen.

Wij zijn door vriendelijke mededeeling in de gelegenheid gesteld, in onze Courant op te nemen het extract van eenen bij het Bestuur der gemeente Wijmbritseradeel dezer dagen ontvangen brief van eenen geachten geneeskundige, waarin onder anderen het volgende voorkomt:

»Voor circa zeven jaren kwamen in den nazomer, in het dorp Terkaple, gemeente Utingeradeel, 30 à 40 gevallen van Miltvuur (venijn) onder de runderen voor, welke alle met derzelver dood eindigden. De runderen waren 's avonds nog schijnbaar gezond, en den volgenden morgen vond men ze óf bijna óf reeds dood in het land.

»De even snelle als ongelukkige afloop der ziekte, het zich vertoonen derzelve in verschillende stukken lands, waardoor aan geene besmetting gedacht kon worden, de resultaten der lijkopening, en de daadzaak, dat het Miltvuur bijna nooit op de stallen wordt waargenomen, deze omstandigheden bragten mij op het vermoeden, dat die ziekte niet uit en in zich zelve zich had ontwikkeld, maar dat zij door eenen van buiten aangebragten ziekteprikkel (vergiftige planten) ontstaan was. Dien ten gevolge besloot ik, in die landen, waar de ziekte geheerscht had, onderzoek te doen, of er ook planten gevonden werden, welke voor de dierlijke huishouding van het vee schadelijk konden zijn.

»De landen waren zoogenaamde *buitenlanden*, het hooi voor circa vier weken daarvan gewonnen, en, wegens den zeer warmen nazomer en schaarsch gevallen regen, was de vegetatie niet welig en de weide schraal. Ik vond in deze landen geene de minste mij bekende schadelijke plant, de slooten waren meest met waterplanten bezet, en op sommige plaatsen digtgegroeid. De vergiftige waterscheerling (cicuta virosa) vegeteerde in groote menigte, zoodat men aannemen konde, dat het vierde gedeelte der planten daaruit bestaan heeft. Het water in de slooten was geheel groen, met een morsig vet vlies overtrokken, gelijk aan het vocht, dat uit den stengel en den wortel van den scheerling uitvloeit; immers, hoe vele stengels en wortels dezer plant worden door de runderen, onder het drinken uit de slooten, vertrapt of gekneusd, waardoor het vocht wordt uitgeperst, en zich met het water vermengt.

»De bekende vergiftige werking van den waterscheerling, de ondervinding, dat, bij schaarsch voeder, de runderen dikwijls hun voedsel zoeken in planten, welke zij bij goede weiden onaangeroerd laten, en eindelijk de toestand van het water, dat zeker door het sap van den scheerling vergiftigd was, deden mij het vermoeden opvatten, dat, bij het niet aanwezig zijn van andere mij bekende schadelijke planten, het ontstaan dezer ziekte toe te schrijven was: *en* aan het gebruik van den scheerling zelven *en* nog meer aan dat van het water, hetwelk door het sap van die plant vergiftigd was.

»Dientengevolge gaf ik aan eenige, mij bekende, landbouwers den raad, de slooten geheel te doen uitslatten, en vooral voor de geheele uitroeijing van den waterscheerling te zorgen.

»Gedurende vier jaren daarna is in het dorp Terkaple geen geval van Miltvuur voorgekomen; maar in Augustus 1850 ontving ik het berigt, dat de landbouwer *S. G. Bruinsma*, in genoemd dorp, in éénen nacht drie runderen aan Miltvuur verloren had. Bij ingesteld onderzoek, bevonden wij in de slooten weder eene menigte waterscheerling, en wij overtuigden ons, dat de bladen van die plant door het rundvee afgeknabbeld waren. De scheerling werd uitgeroeid, een wagen vol verbrand, andere runderen werden in het land gebragt, welke gezond bleven, en tot nog toe is mij geen geval van Miltvuur meer ter ooren gekomen.

»Ziedaar hetgeen ik ten opzigte van het Miltvuur heb waargenomen, en ik houd mij overtuigd, dat de bovenomschrevene ziektegevallen toe te schrijven zijn aan eene intoxicatie van den vergiftigen waterscheerling.'' — enz.

Augustus 1853.

Wanneer men de wijze, waarop onze voorvaderen, als handelaars, hun geld hebben verdiend, vergelijke met die, waarop zulks thans door de tegenwoordige kooplieden plaats heeft, dan voorzeker merkt men daarbij een groot verschil op. Voorheen ging het in den regel zeer gemakkelijk, thans veel moeijelijker. Vroeger behoefden de kooplieden betrekkelijk weinig kennis van hun vak te bezitten, en verdienden zij toch geld, nu evenwel vordert het eigenbelang, dat men niet alleen ijverig en werkzaam is, maar ook dat men met alle mogelijke kennis in zijn vak is toegerust.

Vele jongelieden, die in het een of ander vak wenschen opgeleid te worden, missen evenwel de gelegenheid, om zich met vrucht te kunnen oefenen. Van daar, dat het een gelukkig denkbeeld genoemd mag worden, dat onzen geleerden landgenoot, den heer Dr. *S. Sarphati*, eenige andere heeren er toe geleid heeft, om in Amsterdam eene inrigting voor onderwijs in Koophandel en Nijverheid daar te stellen, waaraan voorzeker eene groote behoefte was.

Deze school, bestemd voor het onderwijs in den handel, en tot voorbereiding in de nijverheid, neemt steeds in bloei toe, en beantwoordt geheel en al aan de verwachting.

Aangezien welligt velen onzer Friesche ingezetenen met deze zoo hoogst nuttige inrigting minder bekend zijn, zoo hebben wij het van belang geacht, het programma over den cursus van 1853/54 nader bekend te maken, waartoe de Redactie dezer Courant met welwillendheid genegen is.

Door meerdere bekendheid aan deze inrigting te geven, hopen wij, dat kooplieden en industrieelen, in het welbegrepen belang van deze zoo hoogst gunstige gelegenheid zullen gebruik maken om hunne zonen of pupillen in dit onderwijs te doen deelen.

INRIGTING

VOOR ONDERWIJS IN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID TE AMSTERDAM,
opgerigt in 1846. *Doelenstraat B, no.* 70. *Cursus* 1853/54.

COMMISSIE VAN TOEZIGT:

JA. VAN EIK.	H. VAN BEECK VOLLENHOVEN.
MR. W. J. C. VAN HASSELT, (*Hon. Lid.*)	MR. W. C. MEES.
MR. E. DE MARKAS.	DR. S. SARPHATI.

Hoofd-Onderwijzer A. VAN OTTERLOO.

EERSTE AFDEELING.

Nederlandsche taal	*A. van Otterloo.*
Fransche taal	*Convert.*
Engelsche taal.	*H. F. Playter.*
Duitsche taal	*C. A. P. Weisman de Villez.*
Koopmansrekenen.	*A. van Otterloo.*
Stelkunst (beginselen)	»
Meetkunde (beginselen)	»
Geschiedenis des Vaderlands	»
Algemeene Geschiedenis.	»
Aardrijkskunde	»
Natuurkunde (beginselen)	Mr. *J. A. van Eyk.*
Scheikunde (beginselen).	Dr. *S. Sarphati.*
Oefening in Stijl, Schoonschrijven en Handteek.	

TWEEDE AFDEELING.

Deze Afdeeling heeft twee klassen, waarvan de eene is bestemd voor het Onderwijs in den Handel, en de tweede tot voorbereiding in de Nijverheid.

Taal-Onderwijs naar gelang der vorderingen. .	Door dezelfde Heeren van de eerste Afdeeling.
Koopmansrekenen en theorie der Rekenkunde .	*A. van Otterloo.*
Stel- en Meetkunst (1ste kl.)	*R. van de Weerd.*
Hoogere Wiskunde (2de kl.)	.... *
Gesch. des Vaderl. in verband met onzen handel.	Dr. *J. P. Arend.*
Alg. Gesch. in verband met den Wereldhandel.	*A. Beeloo.*
Aardrijks-, Land- en Volkenkunde	*A. van Otterloo.*
Boekhouden	*G. E. J. Ham.*
Handels-Usantiën.	»
Natuurkunde (Toegepaste)	Mr. *J. A. van Eyk.*
Scheikunde (Toegepaste).	Dr. *S. Sarphati.*
Werktuigkunde (2de kl.)	.... *
Warenkennis	*D. Pas.*
Handelsregt	.... *
Staathuishoudkunde	Mr. *A. Philips.*
Oefeningen in Boekhouden, Stijl en Rekenen .	
» » Regtl. Teek. en Wisk. (2de kl.) .	

De Hoofd-Onderwijzer in het Lokaal woonachtig, is met de handhaving der orde en de leiding der Leerlingen belast.

Aan het Lokaal der School zal voorhanden zijn een rooster van de dagen en uren voor de verschillende lessen vastgesteld.

Al de lessen in dit Programma vermeld zullen worden gegeven, onafhankelijk van het getal der Leerlingen.

Voor meergevorderde Leerlingen wordt het onderwijs in afzonderlijke klassen, in verband met hunne bestemming voortgezet.

Het Onderwijs wordt gegeven 's morgens van 8 uur ('s Winters $8\frac{1}{2}$ uur) tot 12 uur, en van 's namiddags 1—4 uur.

Enkele lessen voor de Tweede Afdeeling worden 's avonds gegeven.

Zaturdag-morgen van 9—12 uur repetitiën.

De toelating van jonge lieden geschiedt in de maanden September en Maart.

De plaatsing der leerlingen in de Tweede Afdeeling geschiedt na een afgelegd Examen.

De kosten voor het onderwijs in de 1ste Afdeeling zijn 1ste jaar *f* 150.
» » » » » » » 2de » » » - 200.

Voor eenige jonge lieden bestaat gelegenheid tot het verkrijgen van kost en inwoning bij den Hoofd-Onderwijzer.

Er zullen 's avonds openbare voorlezingen worden gehouden in de hoofdvakken der Handelswetenschappen, volgens een afzonderlijk Programma.

(*) Het onderwijs in de Hoogere Wiskunde zal gegeven worden door Dr. *F. J. Stamkart*, alleen voor die jonge lieden, welke bekend zijn met de Vlakke Meetkunst, met inbegrip der Driehoeksmeting; in de Werktuigkunde, door Mr. *J. J. Teding van Berkhout* voor hen, die bekend zijn met de Meetkunst in de Ruimte, en in het Handelsregt, door Prof. *M. des Amorie van der Hoeven*, voor hen, die bekend zijn met de beginselen van het Boekhouden, Handels-Usantiën en der Staathuishoudkunde.

221ste STAATS-LOTERIJ.

Eerste klasse.

1ste Trekk.	Nos. 11426, 56 en 17850, ieder een prijs van *f* 1000.
2de »	No. 2456, een prijs van *f* 1000. No. 19747, een prijs van *f* 5000. Nos. 13072 en 12789, ieder een prijs van *f* 1250.
3de »	Nos. 3581, 4072, 10060, 15849 en 14972, ieder een prijs van *f* 1000. No. 13887, een prijs van *f* 20,000. No. 11447, een prijs van *f* 2500.
4de »	No. 13356, een prijs van *f* 1000.

Ten behoeve der Hervormde Gemeente te Maasbommel en Alphen, wier toestand, dezer dagen, omschreven is in de Haarlemmer-Couranten en verdere dagbladen, hebben de Ondergeteekenden ontvangen, van: C *f* 6, N. N. te K. *f* 2.50, G. E. *f* 2.50, K. *f* 1, N. N. *f* $1.23\frac{1}{2}$, J. S. *f* 2.50, P. *f* 1.50, N. N. *f* 5, S. *f* 5.

Onder vriendelijke dankzegging aan de gevers, bevelen zij de behoeften hunner geloofsgenooten bij voortduring aan, en blijven tot ontvangst van meerdere liefdegaven gaarne bereid.

Leeuwarden,
29 Augustus 1853.

J. H. GUNNING.
R. D. SMEDING.

EXTRACT-VONNIS.

Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden van den negenden Junij 1853 (naar vereisch geregistreerd), is de scheiding van tafel en bed met al de gevolgen daaraan bij de wet verbonden, uitgesproken tusschen BENS GOSSES SCHIPPER, zonder beroep, Huisvrouw van RINSE DIRKS VAN VLIET, wonende te Harlingen, als eischerse en evengemelden RINSE DIRKS VAN VLIET, Gestkooper te Harlingen, als gedaagde.

Geschiedende deze aankondiging volgens art. 811 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

Voor Extract Conform,
De Procureur der Eischerse,
R. ATTEMA.

ZONDAGS-VIERING.

De Leden dezer Vereeniging worden uitgenoodigd *heden* avond half acht uur, bij DE KOE in het Zaailand.

Leeuwarden, 30 Augustus 1853.

KERMIS TE BOLSWARD.

Met toestemming van het Gemeente-Bestuur, heeft de Ondergeteekende de eer, der geachte Ingezetenen van opgemelde Stad en omstreken te verwittigen, dat hij met zijne Familie gedurende de Kermis, in deszelfs prachtige tent, SOIRÉE'S DE GOOCHELKUNST, BORDENDANS, PIJPENBALANS, MIMIEK, VER[illegible]IJNING EENER LEVENDE DAME, MAGNETISCHE LUCHTZWEVING, enz. [illegible]geven, alles breeder daar ter plaatse door groote billetten en circulaires om[illegible]even, en dat op aanstaanden Zondag den 4 Sept. de laatste Voorstelling ...spelijk zal plaats hebben, uithoofde van het vertrek naar de Amsterdam-Kermis; de aanvang 's avonds precies ten 8 uur.

D. L. BAMBERG, *Hofmechanicus.*

*** Vijf-en-twintig-jarige Echtvereeniging van onze geliefde Ouders:

Heerenveen,
den 28 Augustus 1853.

A. DE VRIEZE Hz. en
N. VAN GIFFEN.

*** Ondertrouwd:

Leeuwarden,
den 21 Augustus 1853.

K. R. BRINK, *Bloemist te Leeuwarden*, en
L. W. HELLEMA, *van Wirdum.*

Bijzondere en algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:

Anjum,
den 20 Augustus 1853.

J. VAN ASPEREN, *van Leeuwarden*, en
G. SIJTSMA, *van Anjum.*

Eenige kennisgeving.

*** Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER A. TJEPKEMA, Echtgenoot van

Leeuwarden, den 18 Augustus 1853. L. J. DE VREEZE.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER A. SCHIERE, geliefde Echtgenoot van

Harlingen, den 23 Augustus 1853. A. BOOMSMA.

*** Heden beviel van een' ZOON C. W. M. GERDENIER, geliefde Echtgenoote van

Medemblik, den 25 Augustus 1853. HAIJO HARMENS.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON C. NEUMARK, geliefde Echtgenoot van

Leeuwarden, den 25 Augustus 1853. S. SAMEHTINI.

LEEUWARDEN, den 26 Augustus 1853. Heden beviel van eenen ZOON de HWGeb. Vrouwe A. M. C. VAN PANHUIJS, geb. ALBERDA VAN EKENSTEIN.

*** Bevallen van een' ZOON, ELIZABETH GEERTRUIDA VELTMAN, Echtgenoote van

Sneek, den 29 Augustus 1853. J. A. VISSER.

*** Heden avond omstreeks tien ure overleed, na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van ruim 48 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot en mijner zeven kinderen zorgdragende moeder TJITSKE OUTGERS STIENSTRA.

Leeuwarden,
den 25 Augustus 1853.

N. P. DE VRIES, *Vleeschhouwer enz.*
mede namens mijne Kinderen.

*** Heden overleed in den ouderdom van $91\frac{1}{2}$ jaar, GRIETJE MARTENS, in leven Provenierscbe in het Sint Anthonij Gasthuis alhier.

Leeuwarden,
den 25 Augustus 1853.

L. HARMENZON,
Executeur-Testamentair.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 23 tot en met den 29 Augustus 1853 aangegeven: 13 Geboren, 8 Overleden, Gehuwd 1 paar.

Opgave der Prijzen en Aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 26 Augustus 1853 aan de Stadswaag te Leeuwarden.

		AANVOER:
PRIJS:	Boter, *f* 38.	1046/4, 286/8 en 98/16 vaten.
»	Kaas, *f* 26.50 à *f* 33.50.	12,473 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 27 *Augustus* 1853.

NEDERLAND.

Werk. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{9}{16}$	$63\frac{9}{16}$
Dito dito....	3	»	$76\frac{1}{2}$		
Dito dito ...	4	»	$95\frac{5}{8}$	$95\frac{11}{16}$	
Amort.-Synd.	$3\frac{1}{2}$	»	$94\frac{9}{16}$		
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$	»	130		

FRANKRIJK.

Obligatien....	3 pCt.

RUSLAND.

Ob. bij *H.* $\frac{1798}{1816}$	5 pCt.	$109\frac{1}{8}$
dito dito $\frac{1828}{1829}$	5	»	$108\frac{3}{4}$
Dito bij dito..	4	»	
Geldl. te Londen	$4\frac{1}{2}$	»	$100\frac{3}{16}$

SPANJE.

Obligatien.....	1 pCt.	$23\frac{5}{16}$	$23\frac{3}{8}$	$23\frac{5}{16}$
»	3 »			
» Binnenl. à 6/m	3 »	$43\frac{7}{16}$		
Coupons Bewijzen.....		$6\frac{9}{16}$		

PORTUGAL.

Te Londen....	3 pCt.	$40\frac{9}{16}$	$40\frac{3}{4}$	$40\frac{5}{8}$
» Uitg.		$17\frac{1}{2}$		

OOSTENRIJK.

Metaliek.......	5 pCt.	$82\frac{3}{4}$	$82\frac{3}{16}$
» 1852... »	»	$82\frac{3}{8}$	$82\frac{5}{8}$
» (nieuwe) $2\frac{1}{2}$	»	$42\frac{1}{4}$	$42\frac{7}{8}$
» » 1851/52 »	»	$42\frac{13}{16}$	$42\frac{7}{8}$
» » Amst. 5	»	$95\frac{1}{4}$	

Metal. La. B. 5 pCt. $95\frac{1}{4}$, Mexik. 26, $\frac{1}{16}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. $81\frac{1}{2}$; Gren. Uitg. $9\frac{3}{4}$, $\frac{1}{8}$.

Bij onbeduidende affaire waren 4 pCts. iets aangenamer. Alle overige soorten onzer binnenl. fondsen onveranderd. In Spaansche was weinig handel of variatie. Portug. en Mexik. meer aangeboden. Van de overige vreemde effecten valt niets bijzonders te vermelden.

Zondag den 28 *Augustus.*

Spaansche 1 pCts. $23\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pCts. $43\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$; Bewijzen Coup. $6\frac{1}{2}$; Portug. 3 pCts. $40\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$; Dito Uitgest. $17\frac{1}{2}$; Metaliek 5 pCts. $82\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$; Dito 1852 5 pCts. $82\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$; Dito 1847, $2\frac{1}{2}$ pCts. 43; Dito 1851—52 $2\frac{1}{2}$ pCts. $42\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$.

Tot de genoteerde koersen was in Oostenr. en Spaansche 1 pCts. de omzet vrij levendig.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE STAD SNEEK, roepen bij deze op, alle de Dijks Floreenpligtigen dezer Gemeente, om te compareren op het Gemeentehuis van Sneek, Woensdag den 7 September 1853, des voormiddags ten elf ure, ten einde een of twee VOLMAGTEN te stemmen, welke zullen worden belast en gemagtigd, om, gezamenlijk met de overige Volmagten, eene voordragt en benoeming te doen, van een geheel nieuw DIJKSBESTUUR voor Wijmbritseradeels cum annexis Contributie Zeedijken, de Steden Sneek en IJlst daaronder begrepen.

Sneek,
den 26 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
S. TEN CATE.
De Secretaris,
HAGA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE WORKUM, maken bekend, dat dewijl de Herfst-Jaarmarkt invalt op Zondag den 11 September e. k., de PAARDENMARKT zal worden gehouden op Maandag den 12 dier maand.

Verders dat deze Kermis — waarop Bedelarij en Hazardspel om geld of andere voorwerpen zullen worden geweerd — den 21 daaraanvolgende eindigt.

Dat het opbouwen van Kramen en Disschen op het Marktplein, niet voor den afloop der Paardenmarkt zal mogen geschieden.

Tevens zij den belanghebbenden herinnerd, dat alhier alle Vrijdagen in de maanden October en November KOEMARKT zal worden gehouden.

Workum,
den 27 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
F. MOSSEL.
Ter ordonnantie van Dezelven,
IJ. VISSER.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN IJLST, convoceren bij deze de Dijks-Floreenpligtigen dier Gemeente, ten Raadhuize aldaar, om, op Woensdag den 7 September 1853, des voordemiddags ten elf ure, een of twee VOLMAGTEN te stemmen, met last en volle magt op dezelve, om zonder ruggespraak, gezamentlijk met de overige Volmagten, op de wijze bij art. 10 der Zeedijks-Instructie bepaald, een voordragt en benoeming te doen, van een geheel nieuw DIJKS-BESTUUR, in plaats van de thans fungerende Dijks-Officieren, waartoe ingevolge art. 7 van voormelde instructie, uitschrijving is verzocht.

IJlst,
den 27 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
W. RINGNALDA,
J. W. OPPEDIJK, *Weths.*

[illegible]MEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTDONGERADEEL, roepen door [illegible] ten verzoeke van het Bestuur der Dijks Contributie van Oostdongeradeel op de Dijksfloreenpligtigen, om te verschijnen in hunne dorps Kerk, als [illegible] van:

Anjum, op Maandag den 12 September 1853, des voormiddags 11 ure.
Ee, op denzelfden dag, des voormiddags 11 uur.
Paesens, op denzelfden dag, des voormiddags 11 uur.
Aalsum, op denzelfden dag, des namiddags 5 uur.
Nijkerk, op denzelfden dag, des namiddags 5 uur.
Jouswier, op denzelfden dag, des namiddags 5 uur.
Metslawier, op Dingsdag den 13 September 1853, des voormiddags 11 uur.
Niawier, op denzelfden dag, des voormiddags 11 uur.
Wetzens, op denzelfden dag, des voormiddags 11 uur.
Morra, op denzelfden dag, des namiddags 5 uur.
Engwierum, op Donderdag den 15 September 1853, des voormiddags 11 ure.
Oostrum, op denzelfden dag, des voormiddags 11 uur.
Lioessens, op denzelfden dag, des voormiddags 11 uur.

Ten einde te beraadslagen en te besluiten over een voorstel om aan den Gemeente-Raad van Oostdongeradeel, voor de daarstelling der geprojecteerde Kunstwegen binnen die Gemeente uit de Contributiekas te verleenen een subsidie of dongratuit ten beloope der aangevraagde som van *f* 10,000, te betalen in twee termijnen, en wel de eerste helft in den loop van het jaar 1853, en de wederhelft in 1854, evenwel onder dit voorbehoud, dat bijaldien onverhoopt deze laatste uitkeering de krachten der voorhanden zijnde fondsen mogt te boven gaan, alsdan dezelve te doen plaats hebben in den loop van de jaren 1854 en 1855, telkens de helft.

Metslawier, den 27 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. M. VAN HAERSMA DE WITH, *Burgemeester.*
S. WITTEVEEN, *Secretaris.*

De GECOMMITTEERDEN van de nagenoemde Werken, gedenken, op den 3 September 1853, des namiddags ten 3 uur, ten huize van de Weduwe *Jacob Tietes Faber*, te Warfstermolen onder Burum, publiek aan te besteden:

Het UITGRAVEN van de WATERLOSSING *de Lauwers* onder Burum, — en het AFBREKEN en VERNIEUWEN van een BRUG over dezelve, bij de Hooge Dam.

Waarvan de Bestekken ter lezing liggen bij genoemde Weduwe.

Begraafplaats te Nes in Utingeradeel

De eigenaren van GRAVEN aldaar worden opgeroepen en voor zoo veel noodig gewaarschuwd, vele PALEN die in verval zijn, in orde te doen brengen of te doen vernieuwen voor 1 October 1853, waaromtrent wijders inlichtingen zijn te bekomen bij den Armvoogd W. T. DIJKEMA, te Nes.

BOELGOED TE ARUM. — De Notaris OOSTERHOFF, te Witmarsum, zal, op Zaturdag den 3 September 1853, des namiddags 2 ure, in de Huizinge lett. A, no. 155, à contant, bij boelgoed verkoopen:

Eenige MEUBELEN en HUISGERADEN, bestaande in: 1 Secretaire, Tafel, Stoelen, eiken Kist, Spiegel, Tobbe, Emmers, 1 Bed met toebehooren, Dekens, Linnengoed, eene partij MANS- en VROUWEN LIJFDRAGTS-GOEDEREN, 1 Bijbel met zilveren haken, Testamentboekje, wijders Koper-, Tin-, IJzer-, Glas- en Aardewerk en hetgeen meer zal worden aangeboden.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, voor 7 jaren, door het ministerie van zijnen ambtgenoot den Heer G. POSTHUMA te Dokkum, finaal verhuren, op Woensdag den 7 September 1853, 's namd. precies ten *drie* ure, bij *R. Vennema* te Dokkum:

Eene ZATHE en LANDEN, onder Nijkerk, en twee perceelen onder Anjum, in het geheel groot 29 bunder 23 roede, bij *F. J. Elsinga* in huur, met regt van zamenvoeging; waarop bij perceelen voor het geheel is geboden *f* 2204.12½ jaarlijksche huur. Aanvaarding: de Bouwlanden na het rispen der vrucht in 1853, de Greidlanden St. Petri en de Huizing 12 Mei 1854.

Uit de hand te koop:

1. Eene hechte en sterke KOOPMANS-HUIZINGE met ruim ERF, STEEG en daarachter zich bevindende groote BIERBROUWERIJ, PAKHUIS en beste ZOLDERS, staande goed ter nering aan het Grootzand te Sneek en uitkomende aan het Achterom, waarin thans vóór eene volledige Brood- en Kleinbakkerij wordt uitgeoefend door *J. Bruens*, en achter eene Bierbrouwerij door *F. Burghgraeff*; het eerste November a. s. en het laatste 1°. Mei 1854 te aanvaarden.

2. Eene onlangs aanmerkelijk verbeterde beste KOOPMANS-HUIZINGE, waarin eene reeks van jaren eene Koperslagerij is gedreven, staande op het neringrijkste van de Zuipmarkt te Sneek, bewoond door *Oswald*, alsmede de daarachter gelegen WOONHUIZINGE en PAKHUIS, aan het Achterom, in huur bij *A. Veltman* en *W. E. Witteveen en Zoon.*

Te aanvaarden 12 Mei 1854.

De Voorwaarden zijn te vernemen ten Kantore van Nots. JORRITSMA te Sneek.

OPENBARE BESTEDING,

op Maandag den 5 September 1853, des namiddags 4 uren, in de Herberg van *Hoogstra*, te *Ferwerd*, aan den minst eischende, solide zijnde, van een TOLHUIS met HEK, te stichten bij *Ferwerd.*

Bestek en Teekening liggen inmiddels ter inzage op de Secretarie te *Ferwerd.*

De noodige aanwijzing geschiedt ten zelfden dage, des middags 12 uren.

Aanbesteding van 600 tonnen Baggelaar Turf,

voor de Scholen etc., zal op Maandag den 5 September 1853, 's namiddags 2 uur, worden gehouden aan het Gemeentehuis te Kollum, alwaar de monsters met de inschrijvingsbilletten vóór dien tijd moeten worden bezorgd.

Een ieder die iets te vorderen heeft van- of verschuldigd is aan den boedel van wl. JELLE GERRITS TJALLEMA, in leven Koopman te Mantgum, wordt verzocht daarvan *franco* opgave of betaling te doen, ten Kantore van P. BOLTJES, Notaris te Grouw, vóór of op den 2 September 1853.

Allen die iets te vorderen hebben van- of verschuldigd zijn aan nu wijlen JOLKE JANS BAKKER, in leven Verwer en Glazenmaker te Idzega, gelieven daarvan opgave of betaling te doen vóór of op den 6 September 1853, ten Kantore van den Notaris G. S. ZIJLSTRA, te Heeg.

De Ondergeteekende maakt bekend, dat hij zich als HEELMEESTER te *L. Vrouwen-Parochie* heeft gevestigd.

O. M. VLASKAMP.

De Ondergeteekende gevoelt zich gedrongen, zijne erkentenis openlijk te betuigen, aan allen, die bij het uitbreken van den brand, jongstleden Vrijdag nacht in een zijner Fabrieken, zoo behulpzaam zijn geweest ter blussing van denzelven. De goede orde en liefderijke hulp van allen liet niets te wenschen over; hun allen betuigt hij dus zijnen hartelijken dank.

Franeker, den 26 Augustus 1853. G. J. DE BOER.

De Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten bekend, dat hij thans ontvangen heeft MANS- en VROUWEN HOEDEN, alsmede PETTEN naar den laatsten smaak. Verzoekt alzoo vriendelijk gunst en recommandatie, belovende eene beste en civiele behandeling.

F. H. LICHTENDAHL,
op de Groote Markt te Bolsward.

BLOEMBOLLEN.

V. SCHERTZER & ZOONEN, Bloemisten etc. te Haarlem, vestigen de aandacht van alle Bloemliefhebbers op hunne gedetailleerde Prijscourant van BOL- en KNOLGEWASSEN, welke op *franco* aanvrage *gratis* verkrijgbaar is gesteld bij hunnen Agent C. M. KOOPAL, op de Nieuweburen te Leeuwarden. Bij ieder aflevering wordt eene gedrukte aanwijzing omtrent de behandeling der Bloembollen bijgevoegd.

Beste geslepene Bremer Vloersteenen,

in alle grootte en soorten, te bekomen bij W. H. GEVEKE, Kruidenier te Lemmer.

FABRIEK EN MAGAZIJN VAN *MARMEREN SCHOORSTEENMANTELS* etc. etc., buiten 't Hoogend, te Sneek.

Hebben ontvangen eene groote partij fraaije WIT MARMEREN (*Carrara*) VLOERSTEENEN.

COOL & GREVE, *Steenhouwers.*

HARLINGEN EN LEEUWARDEN.

BERIGT AAN OOGLIJDERS.

De GEZIGT- en MECHANISCH OOGHEELKUNDIGE *J. GUDENDAG*, zal [illegible] den 30 *dezer tot en met den* 1 *Sept.* te *Harlingen* bij den Heer MINNEMA; [illegible] *Leeuwarden* in DE PHOENIX, van den 2 *tot en met den* 10 *Sept.* te spreken of te ontbieden zijn. Hij verwittigt bij deze dat hij voorzien is van een nieuw soort van LORGNETTEN, die bijzonder ingerigt zijn voor zwakke oogen om te [illegible]zen; in het bijzonder beveelt hij zijne nieuw uitgevondene AVONDBRILLEN aan, welke door de grootste Oogartsen voor de beste gehouden worden.

De Hr. BARRY DU BARRY, London.

Door de *Weser Zeitung* op uwe REVALENTA ARABICA oplettend gemaakt, heb ik ze aan een Kind van naauwelijks twaalf weken toegediend zonder voorkennis van mijnen Geneesheer, den Regerings-arts Dr. LIPPMANN, en naauwkeurig uw voorschrift volgende. Het Kind was in eenen zeer zwakken toestand en leed ernstig aan de spijsverterings-organen. De uitkomst heeft verreweg mijne verwachting overtroffen en ook de onverholen bewondering van Dr. LIPPMANN weggedragen.

Daar dit uitstekend Genees- en Voedingsmiddel, dat zoozeer verdient overal gekend te zijn, in deze omstreken nog weinig bekend en in het geheel niet te krijgen is, ben ik zoo vrij mij aan u te wenden, met het verzoek, mij hier in *Glauchau* een Dépôt voor den *Zwickauer Kreitz* aan te vertrouwen. Wij zijn 8 Duitsche mijlen van *Leipzig* en 15 van *Dresden* verwijderd.

Ingeval mijn voorslag uwe goedkeuring verwerven mag, verzoek ik uwe conditien te mogen vernemen.

E. F. WIJHE.

Teregt zegt de Heer WIJHE dat de Revalenta zoo zeer verdient overal gekend te zijn, en wij verzoeken onze onbevooroordeelde lezers ten vriendelijkste, om met hunne behulpzame medewerking, ze hier te lande algemeen bekend te doen worden.

Zij is in de onderstaande Dépôts te verkrijgen en wordt verkocht in blikken doozen van 1 ℔, 2 ℔, 5 ℔, 12 ℔

voor 2 3½ 8 16 Guld.

Iedere doos is in eene Hollandsche gebruiksaanwijzing verpakt.

Amsterdam, *Verkoophuis*; Akkrum, *Pieter K. de Groot*; Bolsward, *S. S. Oosterbaan*; Dokkum, *A. Schaafsma*; Franeker *K. Drager*; Gorredijk, *S. G. Zwart*; Harlingen, *P. L. Mirande Pz.*; Hindeloopen, *David de Jong*; Kollum, *C. Nihot*; Leeuwarden, *S. P. Postma*, *J. J. van Haagen* en *A. van Wamel*; Meppel, *J. M. Barth*; Sneek, *P. T. Potma.*

Pillen en Zalf van Holloway.

De Heer *Danald M. Kellar*, te Murrumbidge in Nieuw Zuid-Walis, schrijft aan den Professor *Holloway* het volgende: Een man van omtrent vijftig jaren, in dienst bij den Heer *John Peter*, vrederegter in die kolonie, leed sedert een jaar aan rheumatieke pijnen, ten gevolge van zich veel te hebben blootgesteld aan natte en koude. Hij was daarvan zoo sterk aangedaan dat zijn ligchaam geheel krom gebogen was. In dezen beklagenswaardigen toestand begon hij gebruik te maken van de Pillen en Zalf van *Holloway*, ten gevolge waarvan hij zoo spoedig herstelde dat het de verbazing opwekte van al degenen die van zijn vroeger lijden waren getuige geweest.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; den Heer S. G. SWART, te Gorredijk; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Kaatspartij te Herbaijum.

Met vereischt consent gedenkt de Kasteleinsche de Wed. J. H. SIERSMA, op Zondag den 4 September e. k. te laten Verkaatsen:

Drie ZILVEREN LEPELS, tot PRIJS.
Drie DITO UITPLUIZERS, tot PREMIE.

Harddraverij te Bolsward.

Met toestemming van het Gemeente-Bestuur, gedenken gezamenlijke Kasteleins en eenige Liefhebbers aldaar, op Dingsdag den 6 September e. k., [illegible] Paard en Chais te laten Verharddraven:

Een ZILVEREN TABAKSPOT, tot Prijs, en
Twee fraai gemonteerde HOOFDSTELLEN, als Premie.

Alle Paarden worden toegelaten, mits tot genoegen der Keurmeesters zijnde, en niet meer dan één Prijs gewonnen hebbende (uitgezonderd als driejarige).

Aangifte der Paarden vóór 12 ure, ten huize van den Societeithouder J. MULDER, te Bolsward.

Keuring 1 ure. Aanvang 3 ure.

NB. Op den 7 September daaraanvolgende zal ten huize van genoemden Societeithouder plaats hebben eene BILLARDPARTIJ, waartoe alle Liefhebbers worden uitgenoodigd, uitgezonderd zij, welke meer dan twee prijzen in de Societeit gewonnen hebben.

Kaatspartij te Minnertsga.

De Kastelein R. LELIA en eenige Liefhebbers gedenken, op Dingsdag den [illegible] September e. k. te laten Verkaatsen, door porturen van twee Man uit één dorp zamengevoegd, maar geen Broeders:

Tot PRIJS: *Eene ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, en
eene nader te bepalene PREMIE.

Harddraverij te Sloten.

Met toestemming van het Gemeente-Bestuur van Sloten, gedenken de Kasteleins U. I. DE JONG en P. S. KLIJNSMA, te Sloten, ondersteund door eenige Liefhebbers, op Donderdag den 15 September 1853, des namiddags te 2 uren, te doen Verharddraven en vrij te vereeren:

Een nader te bepalen PRIJS.

Alle Paarden, mits niet meer dan 2 Prijzen onder den Man gewonnen hebbende en tot genoegen der Keurmeesters zijnde, worden toegelaten. De aangifte zal op genoemden dag ten huize van P. S. KLIJNSMA moeten geschieden vóór 11 ure des morgens, terwijl na afloop der Draverij de Prijs door den Kastelein U. I. DE JONG, ten zijnen huize zal worden uitgerijkt.

Er wordt op een' PROCUREURS-KANTOOR binnen Leeuwarden gevraagd een JONGELING, ten minste 18 jaren oud, om aldaar als EERSTE KLERK werkzaam te zijn, en dadelijk in dienst te treden.

Bij voorkeur zal op dengenen acht worden geslagen, welke reeds op een Procureurs-Kantoor in die betrekking geplaatst is geweest.

Adres met *gefrankeerde* brieven of in persoon ten Kantore van Mr. Æ. E. DE SWART, Procureur te Leeuwarden.

Een TIMMERKNECHT kan dadelijk werk bekomen bij K. J. V. D. WAL, Mr. Timmerman te Witmarsum.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan terstond of op 12 November e. k. geplaatst worden. Adres in persoon of met *franco* brieven bij de Boekh. R. en A. BOOMSMA, te Harlingen.

*** Bij G. T. N. SURINGAR, Boekhandelaar te Leeuwarden, is van de pers gekomen:

DE VRIJE FRIES. Mengelingen, uitgegeven door het FRIESCH GENOOTSCHAP VAN GESCHIED-, OUDHEID- EN TAALKUNDE.

ZESDE DEEL DERDE STUK 60 CENTS.

De daarbij behoorende AFBEELDING van den GRAFKELDER te WIEUWERD zal bij eene volgende aflevering gevoegd worden.

*** Bij H. C. SCHETSBERG, te LEEUWARDEN, is gedrukt en uitgegeven:

I. WELMEENENDE RAADGEVINGEN aan studerende jongelingen, en ook aan anderen van den beschaafden stand, door S. CROMMELIN, rustend Predikant en Ridder der Orde van den Ned. Leeuw, te Leeuwarden. *Tweede druk* . . . . *f* 0.[illegible]

II. WAARSCHUWING tegen het misbruiken van den naam van GOD, door *denzelfden. Zevende druk* . . . . *f* 0.[illegible]

III. HARTELIJKE OPWEKKING tot het ijverig streven naar reinheid van [illegible] en wandel, door *denzelfden. Vijfde druk* . . . . *f* 0.[illegible]

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.